Provincie Noord-Brabant

Paraaf: Bart Swaans:

Notitie

Onderwerp
Proces inbedding fietspadmarkering in projecten

Aan
Bart Swaans
Kees van Driel

Kopie aan
Maayke Snel
Leonie Holl

Datum
6 oktober 2016

Contactpersoon
Jan Maurix
Telefoon
(073) 680 84 56

Aanleiding

Provinciale Staten hebben op 14 november 2014 tijdens de behandeling van de Begroting 2015 en de Najaarsnota 2014 unaniem motie M35 "Zichtbaarheid fietspaden" aangenomen. Met de Statenmededeling van 31 maart 2015, geregistreerd onder nummer 3791668, is deze motie afgehandeld. Op basis van deze motie is een pilot gestart om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om fietspaden op een sobere en kostenefficiënte wijze te voorzien van kantmarkering. De conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie van de pilot zijn aanleiding om al onze provinciale fietspaden te voorzien van kantmarkering, zie bijgaande statenmededeling (bijlage I).

CROW richtlijn

Het algemene beleid als het gaat om inrichting en onderhoud van provinciale wegen is gekoppeld aan CROW-richtlijnen. Wij volgen deze richtlijnen en alleen onderbouwd wijken we hiervan af.

In de publicatie "Richtlijnen voor bebakening en markering van wegen 2015" (nr. 207) van het CROW wordt voor buiten de bebouwde kom kantmarkering (aan beide zijden) geadviseerd op utilitaire fiets-/bromfietspaden.

Vervolgstappen (proces)

Nieuwe opdrachten

In nieuwe opdrachten die vanuit het Programma provinciale wegen 2017 – 2026 aan het cluster PenV worden gegeven, maakt het aanbrengen van fietspadmarkering standaard onderdeel uit van de scope. De noodzakelijke informatie om invulling te geven aan deze beleidskeuze is vertaald in de CROW richtlijn. Specifieke inrichtingseisen en aandachtspunten voor uitvoering hiervan zijn opgenomen in een notitie (zie bijlage II). Deze zal worden overgedragen aan cluster Projecten & Vastgoed ter borging in de standaard eisen.

Lopende opdrachten

De projecten die al in opdracht zijn gegeven bij het cluster PenV zullen nog specifiek worden bezien op de mogelijkheid om markering op de fietspaden aan te brengen. Hiervoor zal in samenspraak met het betreffende projectteam, gezocht worden naar de best passende oplossing. De scopewijziging za door de OG worden opgesteld en via het reguliere OG-ON overleg worden geformaliseerd.

Versneld aanbrengen markering

GS heeft besloten om versneld alle provinciale fietspaden te voorzien van markering. Dit is enigszins genuanceerd in het programma provinciale wegen 2017 – 2026. Voor de lopende projecten en projecten die in de periode 2017 – 2018 worden gerealiseerd wordt het onderdeel van het project (zie hierboven). Daarnaast zal er een nieuwe opdracht worden geformuleerd om op een nog nader te bepalen aantal provinciale wegen kantmarkering op fietspaden aan te brengen. Hierbij wordt niet gekeken naar eventuele andere knelpunten op deze wegen.

Bijlagen

Bijlage I: Statenmededeling, dd. 7 juni 2016, documentnr. 3997379

Bijlage II: Memo kantmarkering fietspaden, dd. 5 oktober 2016

Provincie Noord-Brabant

Statenmededeling

Datum
7 juni 2016
Documentnummer
3997379

Onderwerp
Pilot markeringen op fietspaden

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van
de conclusies en aanbevelingen over de toepassing van markeringen op fietspaden.

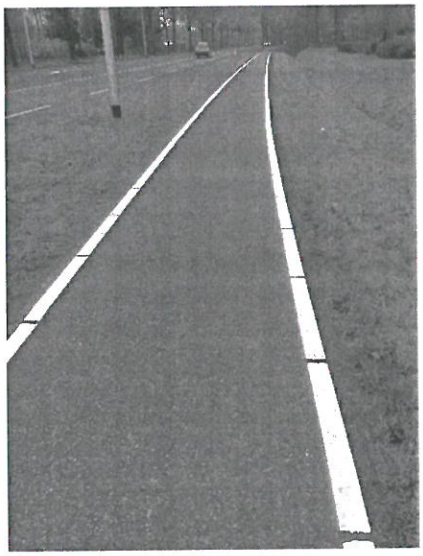
Aanleiding
Uw Staten hebben op 14 november 2014 tijdens de behandeling van de Begroting 2015 en de Najaarsnota 2014 unaniem motie M35 "Zichtbaarheid fietspaden" aangenomen. Met de Statenmededeling van 31 maart 2015, geregistreerd onder nummer 3791668, hebben wij de motie afgehandeld. Wij hebben u daarmee mede gedeeld dat wij een pilot uitvoeren naar de mogelijkheden om op fietspaden op sobere, kostenefficiënte wijze lichtgevende verf, reflectoren of andere technieken toe te passen. De pilot is uitgevoerd en de conclusies en aanbevelingen daarover zijn bekend.

Bevoegdheid
In het kader van de controlerende rol die uw Staten hebben, informeren wij uw Staten over de conclusies en aanbevelingen van de gehouden pilot.

Kernboodschap
1. *De pilot naar de toepassing van markeringen op fietspaden is uitgevoerd.*

Het onderzoek waar uw Staten via motie M35 om hebben gevraagd, hebben wij uitgevoerd op de fietspaden langs de provinciale weg N631 Oosterhout - Rijen. Daarop zijn verschillende markeringen aangebracht. Deze zijn beoordeeld op de beleving van gebruiksgroepen, de mate en frequentie van benodigd onderhoud, de duurzaamheid van het materiaal, de aanlegkosten en de verkeersveiligheid. De resultaten zijn op 16 maart 2016 aan ons opgeleverd.

2. *Het toepassen van markeringen op fietspaden heeft een toegevoegde waarde voor de zichtbaarheid.*

In het onderzoek zijn negen soorten markeringen getest, van innovatieve lichtgevende markeringen tot traditionele wegenverf. Deze soorten zijn alle vergeleken met de situatie waarin geen markering aanwezig is op het fietspad. In algemene zin heeft de pilot als conclusie dat kantmarkeringen de zichtbaarheid van fietspaden vergroot en daarmee de verkeersveiligheid bevordert ten opzichte van ongemarkeerde fietspaden. De markering die de beste score haalt op basis van de onder kernboodschap 1 genoemde aspecten, is de ononderbroken thermoplastische markering van 10 centimeter breed. De foto illustreert deze markering.

3. *Op basis van de onderzoeksresultaten en conclusies wordt ons aanbevolen op fietspaden markeringen toe te passen.*

In navolging op de conclusie van het onderzoek hebben wij de aanbevelingen gekregen om op onze fietspaden markeringen aan te brengen die in de betreffende situatie de zichtbaarheid het beste bevordert. Deze aanbeveling nemen wij over.

4. *De aanbevelingen zijn inpasbaar binnen het thans geldende beleid over het toepassen van markeringen op fietspaden.*

Binnen de wettelijke en dagelijkse zorgplicht die wij voor onze provinciale wegen hebben, hebben wij in de beleidsnota "Wegen voor bereikbaarheid" vastgesteld dat wij in beginsel de landelijk breed gedragen en geaccepteerde richtlijnen van het Kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur (CROW) volgen. In februari 2015 heeft het CROW haar richtlijn 207 over bebakening en markering van wegen geactualiseerd. Hierin wordt advies gegeven over het toepassen van markering op fietspaden. De richtlijnen van het CROW bevatten de ruimte voor wegbeheerders om op basis van praktijksituaties nuanceringen toe te passen. De ruimte om maatwerk te kunnen leveren is nodig omdat niet alle verkeerssituaties waarbij fietspaden voorkomen gelijk zijn elkaar en maatregelen moeten passen bij de betreffende situatie. Deze ruimte maakt het bovendien mogelijk dat wij kunnen anticiperen op recente inzichten, ervaringen van andere wegbeheerders en marktontwikkelingen. De aanbevelingen die wij op basis van de gehouden pilot hebben gekregen, passen binnen de genoemde richtlijn en ons beleid.

Knelpunten op provinciale fietspaden waarbij de verkeersveiligheid in het geding is, pakken wij actief aan. De voornoemde richtlijn zijn inclusief de ontvangen aanbeveling onderdeel van de opdrachten die wij geven voor reconstructies en groot onderhoud aan onze wegen en fietspaden.

Consequenties

1. Inzicht over de toepassing van markeringen op fietspaden verbetert.
De geactualiseerde richtlijn 207 van het CROW en de conclusies en aanbevelingen die de pilot hebben opgeleverd, verbeteren ons inzicht over de mogelijkheden om de zichtbaarheid van onze fietspaden te verbeteren.

2. Zichtbaarheid van fietspaden verbetert.
De richtlijnen van het CROW zijn integraal onderdeel van onze opdrachten voor reconstructies en groot onderhoud aan onze wegen en fietspaden. Op basis van de aanbevelingen die wij naar aanleiding van de pilot hebben ontvangen, zullen wij de toepassing van ononderbroken thermoplastische markering van 10 centimeter breed voortaan als uitgangspunt nemen bij de aanleg, beheer en onderhoud van onze provinciale wegen.

Europese en internationale zaken

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Vervolg

De in het kader van de pilot op de N631 aangebrachte markeringen zullen wij handhaven en onderhouden, om de mate van duurzaamheid van de verschillende soorten markering te kunnen blijven monitoren. De aangebrachte reflectoren zullen wij verwijderen omdat deze door de verhoogde ligging een verhoogde kans op ongevallen heeft door uitglijden. Op de delen waar nu nog geen markering is aangebracht, zullen wij het wegbeeld in evenwicht brengen. De aanbeveling die betrekking heeft op gedragsbeïnvloeding (goede fietsverlichting) zullen wij onder de aandacht brengen bij de GGA-regio's met het verzoek dit in te brengen tijdens de regionale verlichtingsacties.

Bijlagen
1, Samenvatting van de conclusies en aanbevelingen.

Datum
7 juni 2016
Documentnummer
3997379

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter, de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk mw. ir. A.M. Burger

Opdrachtgever: H.W.J. Swaans, hswaans@brabant.nl,
Cluster Mobiliteit en Infra en Afdeling Verkeer en Vervoer

Opdrachtnemer: M.J.A.J. Schoenmaker, mschoenmaker@brabant.nl,
Cluster Mobiliteit en Infra en Afdeling Beheer en Onderhoud

9. Advies voor toepassing en aanbevelingen

De eerste conclusie is dat markeringen altijd een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van een situatie zonder voorzieningen. Veel markeringen hebben al een directe toegevoegde waarde: "iets" doen heeft daarmee altijd een positief effect. Het verdient nadrukkelijk de aanbeveling om op soortgelijke situaties in de provincie de best beoordeelde markering toe te passen.

In het vorige hoofdstuk is beschreven welke markering de beste totaal score behaalt wanneer alle aspecten worden meegewogen: "Thermoplastische markering, 10 cm breed ononderbroken". Echter, er zijn markeringen die specifieke aandacht behoeven, omdat bepaalde individuele aspecten beter scoren dan deze voorkeursmarkering. Zo wordt door met name senioren aangegeven dat markering met reliëf als zeer prettig wordt ervaren. Ook de "Lux Solar" wordt goed beoordeeld, wanneer het in combinatie is met kantmarkering. Mocht er verder geëxperimenteerd gaan worden met soorten markering, is het een optie om te onderzoeken of verschillende soorten markeringen in combinatie met elkaar uit te voeren. Daarmee kunnen de (per markering) individuele sterke eigenschappen gecombineerd terugkomen in de infrastructuur.

Wegverlichting
Naast het aanbrengen van goede markering is regelmatig aangegeven dat externe verlichting gewenst is vanwege sociale veiligheid en verkeersveiligheid. Zoals beschreven in de inleiding is het Provinciale beleid om geen externe verlichting te plaatsen ten behoeve van openbare orde en/of sociale veiligheid. We willen ter nadere overweging meegeven om fietsers mogelijk aanvullend te informeren over dit beleid via de gebruikelijke informatiekanalen van de provincie.

Rol van fietsverlichting
Uit de filmbeelden komt verder naar voren dat een sterke koplamp op de fiets een duidelijk toegevoegde waarde heeft ten opzichte van kleine verlichting. Een gerichte stimuleringsactie richting in ieder geval scholieren om een sterke koplamp te gebruiken, verdient nadrukkelijk de aanbeveling. Gedacht kan worden aan fietsverlichtingsacties op scholen met deze kwalitatief goede koplampen. De samenwerking met het Frenckencollege en mogelijk fietshandelaren biedt gerichte mogelijkheden om dit goed onder de aandacht te brengen.

Tot slot
De mate van duurzaamheid van de verschillende soorten markering is gebaseerd op de opgaven van de fabrikanten. Tijdens deze studie is vanwege de korte doorlooptijd niet de mogelijkheid geweest dit te kunnen beoordelen. Het advies aan de Provincie Noord-Brabant is om de mate van slijtage van de verschillende soorten markering te monitoren in de komende jaren.

Powerpoint Nederlands gebruik BOUWER-VERVOLGBLADEN

Provincie Noord-Brabant

BIJLAGE II

Paraaf: Bart Swaans

Memo

Onderwerp
Kantmarkering fietspaden

Datum
5 oktober 2016
Documentnummer

Aan
Bart Swaans
Jan Maurix
Kopie aan
Joop Broecks
Jurgen Rovers
Hans Paulussen
Rutger Smeets
van
B.J.P. (Bart) Steens
Telefoon
(073) 681 22 70
Email
bsteens@brabant.nl

Kantmarkering op (brom)fietspaden is bedoeld als geleiding voor de (brom)fietser, zodat hij of zij het verloop van het fietspad kan zien/herkennen. Met dat in gedachten geeft het CROW[1] aan dat er kantmarkering op fietspaden hoort te komen, en ook uit een proef op de N631 is gebleken dat de gebruikers er veel waarde aan hechten. Vandaar ook dat GS aan PS heeft laten weten voortaan kantmarkering op fietspaden aan te brengen. De betreffende Statenmededeling is ter informatie bijgevoegd.

Hoewel kantmarkeringen geen nieuw verschijnsel zijn (op rijbanen voor autoverkeer worden ze al sinds mensenheugenis toegepast) hierbij enkele aanwijzingen over hoe wij als provincie Noord - Brabant met kantmarkeringen op (brom)fietspaden om gaan.

Kantmarkering op (brom)fietspaden wordt aangebracht door middel van een doorgetrokken streep van 10 cm breed op 10 cm van de rand van de verharding. Uit de proef op de N631 is gebleken dat een doorgetrokken witte streep van thermoplastisch materiaal als beste uit de bus kwam.

Buiten de bebouwde kom hebben de (brom)fietspaden kantmarkering, ook als er verlichting staat. (Brom)fietspaden binnen de bebouwde kom krijgen geen kantmarkering, tenzij er sprake is van een onverlichte (bijv. in parken) of een onverwachte situatie (bijv. een knik in het (brom)fietspad als gevolg van een bushalte, parkeerplaatsen etc.).

Bij kruising van een zijweg (dat kan ook (brom)fietspad zijn) wordt de kantmarkering van het fietspad onderbroken. Bij een in/uitrit (en onverharde zijwegen) loopt de kantmarkering door.

Een parallelweg is geen fietspad en krijgt dus geen fietspadkantmarkering. Overigens kan/zal een parallelweg veelal ETW kantmarkering kennen.

Fietsstroken buiten de bebouwde kom worden in dit verband gezien als aanliggende fietspaden en worden dus voorzien van kantmarkering. Fietssuggestiestroken worden niet voorzien van kantmarkering, dit om verwarring (EHK) te voorkomen. In geval van onverwachte veranderingen van de wegkant (de strook wordt bijv. smaller) kan

[1] Zie par. 9.1.1 Richtlijnen voor de bebakening en markering van wegen, dd 13-02-2015

natuurlijk overwogen worden om die overgang door middel van een kantmarkering te accentueren.

Datum
5 oktober 2016
Documentnummer